

Σύλλογος Αναπληρωτών Εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής

Προτάσεις Σ.Α.Κ.Ε.Α. για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Υποβολή Προτάσεων στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του
Ι.Ε.Π. για την Ειδική και Ενταξιακή Εκπαίδευση

Σ.Α.Κ.Ε.Α
Μάιος 2026

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΑΚΕΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Ι.Ε.Π.)

*Στο πλαίσιο της δημόσιας πρόσκλησης για την Ειδική και Ενταξιακή
Εκπαίδευση*

Ο Σύλλογος Αναπληρωτών Καθηγητών Ειδικής Αγωγής (Σ.Α.Κ.Ε.Α.), ανταποκρινόμενος στην ανοιχτή πρόσκληση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) για την υποβολή προτάσεων σχετικά με τον ανασχεδιασμό του πλαισίου λειτουργίας της Ειδικής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, καταθέτει τις παρακάτω προτάσεις και επισημάνσεις.

Οι προτάσεις μας διαμορφώνονται με γνώμονα:

- τη διασφάλιση του δικαιώματος όλων των μαθητών στην εκπαίδευση,
- την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων,
- τη βελτίωση της λειτουργικότητας των δομών Ειδικής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης,
- την ενίσχυση της συμπερίληψης,
- και τη δημιουργία σταθερών, παιδαγωγικά λειτουργικών και επιστημονικά τεκμηριωμένων συνθηκών εκπαίδευσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τον επιτελικό και επιστημονικό ρόλο του Ι.Ε.Π. σε ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής, επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, αντιμετώπισης μαθητικών ανισοτήτων και ενίσχυσης της ενταξιακής εκπαίδευσης, θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικό ο ανασχεδιασμός της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης να στηριχθεί σε σύγχρονα παιδαγωγικά και επιστημονικά δεδομένα.

Α. ΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

1. Αναβάθμιση του θεσμού των Τμημάτων Ένταξης

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. πιστεύει ότι τα Τμήματα Ένταξης αποτελούν βασικό πυλώνα της ενταξιακής εκπαίδευσης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και χρειάζονται ουσιαστική θεσμική και παιδαγωγική αναβάθμιση.

Προτείνεται:

- Υποχρεωτική λειτουργία Τμημάτων Ένταξης σε όλα τα Γυμνάσια, Λύκεια και ΕΠΑ.Λ.,
- Αναθεώρηση των περιοριστικών κριτηρίων ίδρυσης Τ.Ε.,
- Άρση του ορίου των 250 μαθητών και του ελάχιστου αριθμού 15 αξιολογικών εκθέσεων ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.,
- Μείωση του ορίου στελέχωσης για τους εκπαιδευτικούς κλάδου ΠΕ04 στα Τμήματα Ένταξης από τους 250 στους 200 μαθητές ανά σχολική μονάδα,
- Ενίσχυση των Τμημάτων Ένταξης με περισσότερες ειδικότητες εκπαιδευτικών,
- Στελέχωση των ΕΠΑ.Λ. με περισσότερους εκπαιδευτικούς ΕΑΕ, ιδιαίτερα σε ειδικότητες που καλύπτουν βασικά γνωστικά και τεχνολογικά αντικείμενα,
- Ενίσχυση της παρουσίας εκπαιδευτικών ΠΕ04.01 στα ΕΠΑ.Λ., καθώς η Φυσική αποτελεί βασικό γνωστικό αντικείμενο της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης,
- Δυνατότητα στελέχωσης των Τμημάτων Ένταξης και από εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων ΕΠΑ.Λ., ανάλογα με τους τομείς και τις ειδικότητες που λειτουργούν σε κάθε σχολική μονάδα,
- Θεσμική ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών Γενικής και Ειδικής Αγωγής,
- Σύγχρονο καθηκοντολόγιο με σαφή οριοθέτηση ρόλων και παιδαγωγικών παρεμβάσεων.

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ότι η λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης πρέπει να βασίζεται στις πραγματικές παιδαγωγικές ανάγκες των μαθητών και όχι αποκλειστικά σε αριθμητικά κριτήρια.

Προτείνεται ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης να διαθέτει ουσιαστική παιδαγωγική αυτονομία και, σε συνεργασία με τη σχολική μονάδα, να μπορεί να καθορίζει τον τρόπο παροχής της υποστήριξης των μαθητών.

Βασική αρχή πρέπει να αποτελεί η υποστήριξη των μαθητών μέσα στη γενική τάξη, μέσω συνδιδασκαλίας και συνεργατικών πρακτικών. Ωστόσο, σε εξαιρετικές

περιπτώσεις και υπό συγκεκριμένες παιδαγωγικές προϋποθέσεις, θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα παροχής εξατομικευμένης ή ομαδικής υποστήριξης εκτός τάξης, όταν αυτό τεκμηριώνεται παιδαγωγικά.

Η απόφαση αυτή θα πρέπει να βασίζεται:

- στις γνωματεύσεις και εισηγήσεις των αρμόδιων φορέων,
- στον αριθμό και το προφίλ των μαθητών,
- στο μαθησιακό επίπεδο της τάξης,
- στις πραγματικές εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε περίπτωσης,
- και να λαμβάνεται κατόπιν συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών.

Επιπλέον, θεωρούμε ότι η κατανομή οργανικών θέσεων στα Τμήματα Ένταξης θα πρέπει να συνδέεται περισσότερο με τις ώρες Α' ανάθεσης και τις πραγματικές εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε σχολικής μονάδας, ώστε να διασφαλίζεται αναλογικότερη εκπροσώπηση όλων των ειδικοτήτων.

Ιδιαίτερα για τους εκπαιδευτικούς ΠΕ04, ο υφιστάμενος περιορισμός στελέχωσης οδηγεί στον αποκλεισμό πολλών σχολικών μονάδων από τη στήριξη στις Φυσικές Επιστήμες. Παρότι ο αποκλεισμός αυτός αποτυπώνεται αριθμητικά ως απουσία ενός εκπαιδευτικού, στην πράξη αντιστοιχεί σε έλλειψη υποστήριξης σε πολλαπλά γνωστικά αντικείμενα, όπως Φυσική, Χημεία και Βιολογία.

Με δεδομένο ότι στο σύγχρονο Λύκειο η επίδοση σε όλα σχεδόν τα μαθήματα επηρεάζει τη συνολική μαθησιακή πορεία και την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η περιορισμένη παρουσία εκπαιδευτικών ΠΕ04 δημιουργεί σημαντικές εκπαιδευτικές ανισότητες μεταξύ μεγάλων και μικρών σχολικών μονάδων.

Ιδιαίτερα στο Λύκειο, όπου η επίδοση και στις τρεις τάξεις θα συνδέεται πλέον με τη συνολική μαθησιακή πορεία και την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθίσταται αναγκαία η ουσιαστική υποστήριξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε όλα τα βασικά γνωστικά αντικείμενα. Με βάση τις ισχύουσες αναθέσεις μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί ΠΕ03 καλύπτουν Μαθηματικά, Φυσική και Γεωγραφία στο Γυμνάσιο, ενώ οι εκπαιδευτικοί ΠΕ04 καλύπτουν Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Βιολογία και Γεωγραφία. Ωστόσο, στα σχολεία κάτω των 250 μαθητών, ακόμη και όταν φοιτούν μαθητές με γνωματεύσεις Τμημάτων Ένταξης ή μαθητές θετικής κατεύθυνσης στα Λύκεια, συχνά δεν προβλέπεται στελέχωση με εκπαιδευτικό ΠΕ04 ΕΑΕ, με αποτέλεσμα οι μαθητές να μένουν χωρίς ουσιαστική υποστήριξη στις Φυσικές Επιστήμες. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί σοβαρές εκπαιδευτικές ανισότητες εις βάρος των μαθητών μικρότερων σχολικών μονάδων και καθιστά αναγκαία την περαιτέρω ενίσχυση του κλάδου ΠΕ04 στην Ειδική Αγωγή.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται:

- μείωση του ορίου στελέχωσης των ΠΕ04 από τους 250 στους 200 μαθητές,
- αναλογικότερη κατανομή ΠΕ03 – ΠΕ04 στα Γυμνάσια,
- και, όπου απαιτείται, δυνατότητα διασύνδεσης γειτονικών σχολικών μονάδων ώστε ένας εκπαιδευτικός ΠΕ04 να μπορεί να καλύπτει παιδαγωγικά δύο μικρότερες σχολικές μονάδες.

Σε σχολικές μονάδες όπου οι πραγματικές παιδαγωγικές ανάγκες δεν επαρκούν αριθμητικά για τη δημιουργία οργανικής θέσης, αλλά υπάρχουν μαθητές που χρειάζονται υποστήριξη, θα πρέπει να δίνεται δυνατότητα πρόσληψης αναπληρωτών εκπαιδευτικών ΕΑΕ για κάλυψη περιορισμένων ωρών ή συνδυαστικών αναγκών μεταξύ σχολικών μονάδων. Η υποστήριξη των μαθητών δεν μπορεί να εξαρτάται αποκλειστικά από αριθμητικά όρια.

Παράλληλα, θεωρούμε αναγκαία τη συστηματική στελέχωση των Γυμνασίων και των ΕΠΑ.Λ. με εκπαιδευτικούς ΠΕ04, καθώς σημαντικός αριθμός μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες μεταβαίνει στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση έχοντας σημαντικά μαθησιακά κενά στις Φυσικές Επιστήμες, γεγονός που δυσχεραίνει ουσιαστικά τη φοίτησή τους σε τεχνολογικούς και εργαστηριακούς τομείς.

2. Υποχρεωτική συνδιδασκαλία και ουσιαστική παιδαγωγική παρέμβαση

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ότι η ενταξιακή εκπαίδευση δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά όταν ο εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής αντιμετωπίζεται ως υποστηρικτικό ή βοηθητικό προσωπικό και όχι ως ισότιμος εκπαιδευτικός μέσα στη σχολική τάξη.

Στη σχολική καθημερινότητα παρατηρείται συχνά το φαινόμενο ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΕΑΕ να περιορίζεται αποκλειστικά στη διαχείριση συμπεριφορών, στην επιτήρηση μαθητών ή στη διευκόλυνση της εξέτασης, χωρίς ουσιαστική συμμετοχή στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και στη μαθησιακή διαδικασία.

Παράλληλα, οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις προς τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες περιορίζονται συχνά μόνο σε πρακτικές διαφοροποιημένης αξιολόγησης, όπως η προφορική εξέταση ή η παροχή επιπλέον χρόνου, χωρίς ουσιαστική διαφοροποίηση της διδασκαλίας, του εκπαιδευτικού υλικού και της μαθησιακής διαδικασίας.

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ότι η παραπάνω πρακτική δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης και δεν καλύπτει τις πραγματικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται:

- Υποχρεωτική εφαρμογή συνδιδασκαλίας μεταξύ εκπαιδευτικών Γενικής και Ειδικής Αγωγής στα Τμήματα Ένταξης και στις τάξεις όπου φοιτούν μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- Θεσμική κατοχύρωση του ισότιμου παιδαγωγικού ρόλου των εκπαιδευτικών ΕΑΕ,
- Υποχρεωτική εφαρμογή συνεργατικού παιδαγωγικού σχεδιασμού μεταξύ εκπαιδευτικών Γενικής και Ειδικής Αγωγής,
- Συμμετοχή των εκπαιδευτικών ΕΑΕ στη διαμορφωτική και παιδαγωγική αξιολόγηση των μαθητών που υποστηρίζουν,
- Δυνατότητα **συνυπογραφής** της παιδαγωγικής αξιολόγησης και της **βαθμολογικής εικόνας** των μαθητών από τον εκπαιδευτικό Γενικής και τον εκπαιδευτικό ΕΑΕ, όπου εφαρμόζεται συνδιδασκαλία ή συστηματική εκπαιδευτική υποστήριξη,
- Δημιουργία επίσημων οδηγιών συνδιδασκαλίας και συνεργατικών πρακτικών,
- Υποχρεωτικές επιμορφώσεις για όλους τους εκπαιδευτικούς σε θέματα ενταξιακής εκπαίδευσης,
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού διαφοροποιημένης διδασκαλίας για όλα τα γνωστικά αντικείμενα.

Ο εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ισότιμος εκπαιδευτικός της σχολικής τάξης, με ενεργό παιδαγωγικό ρόλο και ουσιαστική συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία όλων των μαθητών.

3. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και νέα προγράμματα σπουδών

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ότι η συστηματική και συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη λειτουργία ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού συστήματος ενταξιακής εκπαίδευσης.

Παράλληλα, θεωρούμε ότι τα νέα προγράμματα σπουδών πρέπει να ενσωματώνουν πιο ουσιαστικά τις αρχές της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

Προτείνεται:

- Συνεχής επιμόρφωση εκπαιδευτικών Γενικής και Ειδικής Αγωγής,
- Στοχευμένες επιμορφώσεις ανά βαθμίδα και ειδικότητα,
- Επιμορφώσεις σε θέματα διαφοροποιημένης διδασκαλίας, συμπεριληπτικών πρακτικών και διαχείρισης σχολικής τάξης,

- Επιμορφώσεις σε ζητήματα ΔΑΦ, μαθησιακών δυσκολιών, ψυχικής ανθεκτικότητας και αισθητηριακών αναγκών,
- Συνεχής ενημέρωση για τις αλλαγές της νομοθεσίας ΕΑΕ,
- Δημιουργία ψηφιακής τράπεζας επιμορφωτικού και παιδαγωγικού υλικού,
- Ενσωμάτωση πρακτικών συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στα νέα προγράμματα σπουδών,
- Δημιουργία ενδεικτικών προσαρμογών και διαφοροποιημένου εκπαιδευτικού υλικού μέσα στα νέα προγράμματα σπουδών,
- Ανάπτυξη οδηγιών διαφοροποιημένης διδασκαλίας για κάθε γνωστικό αντικείμενο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Παράλληλα προτείνεται η δημιουργία **κεντρικής ψηφιακής βάσης διαφοροποιημένου εκπαιδευτικού υλικού**, αντίστοιχης φιλοσοφίας με την Τράπεζα Θεμάτων, στην οποία θα περιλαμβάνονται διαφοροποιημένες ασκήσεις, δραστηριότητες και θέματα αξιολόγησης ανά γνωστικό αντικείμενο και βαθμίδα εκπαίδευσης. Το υλικό θα μπορεί να αξιοποιείται τόσο από εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής όσο και από εκπαιδευτικούς Γενικής Εκπαίδευσης, υποστηρίζοντας στην πράξη τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και τη συμπεριληπτική εκπαίδευση. Με τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί ουσιαστικά η δυνατότητα προσαρμογής της διδασκαλίας στις ανάγκες όλων των μαθητών, ακόμη και από εκπαιδευτικούς που δεν διαθέτουν εξειδικευμένη επιμόρφωση στην Ειδική Αγωγή.

4. Έγκαιρη παρέμβαση και μετάβαση μεταξύ βαθμίδων

Η έγκαιρη εκπαιδευτική παρέμβαση και η ομαλή μετάβαση μεταξύ εκπαιδευτικών βαθμίδων αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τη σχολική προσαρμογή και τη μαθησιακή πορεία των μαθητών.

Προτείνεται:

- Ενίσχυση της συνεργασίας Δημοτικού – Γυμνασίου,
- Συστηματική μεταφορά παιδαγωγικών δεδομένων μεταξύ βαθμίδων,
- Συμμετοχή εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας στις διαδικασίες μετάβασης,
- Έγκαιρη αξιολόγηση και υποστήριξη μαθητών πριν τη μετάβαση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
- Σχεδιασμός εξατομικευμένων πλάνων μετάβασης.

Ιδιαίτερα κατά τη μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, θεωρούμε απαραίτητο οι αξιολογήσεις και οι εισηγήσεις των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. που αφορούν τη φοίτηση και την εκπαιδευτική υποστήριξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση να πραγματοποιούνται με

ουσιαστική και καθοριστική συμμετοχή εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς οι απαιτήσεις, οι παιδαγωγικές συνθήκες και τα γνωστικά αντικείμενα διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με το Δημοτικό σχολείο.

5. Ισότιμη πρόσβαση μαθητών ΕΑΕ σε όλες τις σχολικές δομές

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ότι η ενταξιακή εκπαίδευση οφείλει να εφαρμόζεται ισότιμα σε όλες τις μορφές σχολικών μονάδων, συμπεριλαμβανομένων των Προτύπων, Πειραματικών και Ωνασείων Σχολείων. Στην πράξη, παρατηρείται ότι σημαντικός αριθμός μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αποκλείεται έμμεσα από τη φοίτηση στις συγκεκριμένες σχολικές δομές, είτε λόγω της διαδικασίας εισαγωγής είτε λόγω της ανεπαρκούς υποστηρικτικής στελέχωσης. Προτείνεται η θεσμοθέτηση ελάχιστης ποσόστωσης φοίτησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, παράλληλα με την υποχρεωτική στελέχωση των σχολικών μονάδων με εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής και την ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών, ώστε να διασφαλίζεται στην πράξη η ισότιμη πρόσβαση όλων των μαθητών σε σχολεία υψηλών εκπαιδευτικών απαιτήσεων και ευκαιριών.

Β. ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. – ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

6. Ενίσχυση και αναβάθμιση των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.

Τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. αποτελούν κομβικό θεσμό της ενταξιακής εκπαίδευσης και χρειάζονται ουσιαστική ενίσχυση.

Προτείνεται:

- Επαρκής στελέχωση με μόνιμο προσωπικό όλων των ειδικοτήτων,
- Συμμετοχή εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις διαδικασίες αξιολόγησης,
- Ενίσχυση της διεπιστημονικής λειτουργίας,
- Στελέχωση με παιδοψυχιάτρους, προκειμένου να διασφαλίζεται η πληρέστερη και επιστημονικά τεκμηριωμένη αξιολόγηση των μαθητών και η ολιστική υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών τους αναγκών. Η απουσία παιδοψυχιατρικής υποστήριξης από τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. οδηγεί σήμερα πολλές οικογένειες στην αναζήτηση ιδιωτικών υπηρεσιών, γεγονός που επιβαρύνει οικονομικά τους γονείς και δημιουργεί άνισες συνθήκες πρόσβασης στις διαδικασίες αξιολόγησης και υποστήριξης.
- Δημιουργία ενιαίου ηλεκτρονικού φακέλου μαθητή,
- Αξιοποίηση σύγχρονων αξιολογικών εργαλείων,
- Ενίσχυση της συνεργασίας ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. – σχολικών μονάδων – οικογενειών.

7. Ενίσχυση των Ε.Δ.Υ.

Οι Επιτροπές Διεπιστημονικής Υποστήριξης μπορούν να λειτουργήσουν ως βασικός μηχανισμός έγκαιρης παρέμβασης και σχολικής υποστήριξης.

Προτείνεται:

- Υποχρεωτική συμμετοχή εκπαιδευτικών ΕΑΕ στις Ε.Δ.Υ.,
- Ενίσχυση του ρόλου των Ε.Δ.Υ. στη σχολική καθημερινότητα,
- Θεσμικά κατοχυρωμένος χρόνος συνεργασίας,
- Συστηματική παρακολούθηση των παρεμβάσεων,
- Παιδαγωγική και συμβουλευτική υποστήριξη σχολικών μονάδων.

Γ. ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ – ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ

8. Αναβάθμιση του θεσμού της Παράλληλης Στήριξης

Η Παράλληλη Στήριξη αποτελεί βασικό θεσμό συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και πρέπει να λειτουργεί με σταθερότητα και παιδαγωγική συνέχεια.

Προτείνεται:

- Νομοθέτηση της Παράλληλης Στήριξης ως υποχρεωτικής εύλογης προσαρμογής,
- **Πλήρης κάλυψη** των εγκεκριμένων αιτημάτων,
- **Δημιουργία οργανικών θέσεων** Παράλληλης Στήριξης,
- Έγκαιρη στελέχωση από την έναρξη του σχολικού έτους,
- Θεσμικό πλαίσιο συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς Γενικής Παιδείας.

Δ. ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

9. Αναβάθμιση και επαρκής στελέχωση των Ειδικών Σχολείων

Τα Ειδικά Σχολεία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του συστήματος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και καλύπτουν σύνθετες εκπαιδευτικές ανάγκες.

Προτείνεται:

- Ίδρυση νέων σχολικών μονάδων με βάση πραγματικά γεωγραφικά και παιδαγωγικά δεδομένα,
- Πλήρης στελέχωση από την έναρξη της σχολικής χρονιάς,
- Σταθερή παρουσία διεπιστημονικών ομάδων,
- Εξασφάλιση ισότιμων συνθηκών λειτουργίας σε όλες τις περιοχές της χώρας,
- Ενίσχυση των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. και των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ..

10. Παιδαγωγική λειτουργικότητα των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ότι η λειτουργία των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. πρέπει να βασίζεται σε παιδαγωγικά λειτουργικά και ολιγομελή τμήματα.

Προτείνεται:

- Ανώτατος αριθμός μαθητών ανά τμήμα, αυστηρά μέχρι επτά (7),
- Δυνατότητα ευέλικτης δημιουργίας μικρότερων ομάδων μαθητών,
- Ενίσχυση των υποστηρικτικών παρεμβάσεων,
- Προσαρμογή του παιδαγωγικού πλαισίου στις ανάγκες των μαθητών.

11. Αναβάθμιση του ρόλου των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική και κοινωνική ένταξη των μαθητών.

Προτείνεται:

- Αναβάθμιση του θεσμικού τους ρόλου,
- Πιστοποίηση επαγγελματικών δεξιοτήτων,
- Διασύνδεση με την αγορά εργασίας,

- Δημιουργία προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και υποστηριζόμενης απασχόλησης,
- Συνεργασία με τοπικούς φορείς και κοινωνικές δομές.

Ε. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

12. Αναβάθμιση του ρόλου των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε.

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ότι η ουσιαστική ενίσχυση της ενταξιακής εκπαίδευσης προϋποθέτει την αναβάθμιση του παιδαγωγικού και θεσμικού ρόλου των εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής.

Οι εκπαιδευτικοί Ε.Α.Ε. διαθέτουν εξειδικευμένη επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση, ωστόσο συχνά αντιμετωπίζονται ως υποστηρικτικό προσωπικό και όχι ως ισότιμοι εκπαιδευτικοί. Η πρακτική αυτή υποβαθμίζει τόσο τον ρόλο των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε. όσο και την ποιότητα της εκπαιδευτικής υποστήριξης των μαθητών.

Προτείνεται:

- Θεσμική κατοχύρωση του ισότιμου ρόλου των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε.,
- Υποχρεωτική συμμετοχή των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε. στον παιδαγωγικό σχεδιασμό της τάξης,
- Συμμετοχή στη διαμόρφωση διαφοροποιημένου εκπαιδευτικού υλικού,
- Θεσμοθέτηση συνδιδασκαλίας ως βασικής εκπαιδευτικής πρακτικής,
- Θεσμοθετημένος χρόνος συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών Γενικής και Ειδικής Αγωγής,
- Σαφής καθορισμός καθηκόντων και παιδαγωγικών παρεμβάσεων,
- Ενίσχυση της παρουσίας εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
- Δημιουργία σύγχρονου καθηκοντολογίου με βάση τις αρχές της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Η ενταξιακή εκπαίδευση δεν μπορεί να περιορίζεται σε υποστηρικτικές ή εξεταστικές παρεμβάσεις. Απαιτεί ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευτικών ΕΑΕ στη διδασκαλία, στον παιδαγωγικό σχεδιασμό και στη συνολική μαθησιακή πορεία των μαθητών.

13. Επιτροπές Φυσικώς Αδυνάτων – Συμμετοχή εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε.

Προτείνεται η υποχρεωτική **συμμετοχή** τουλάχιστον ενός **εκπαιδευτικού Ειδικής Αγωγής στις επιτροπές εξέτασης Φυσικώς Αδυνάτων μαθητών των Πανελληνίων Εξετάσεων**, προκειμένου να διασφαλίζεται η επιστημονικά

τεκμηριωμένη και παιδαγωγικά κατάλληλη υποστήριξη των εξεταζόμενων μαθητών. Η παρουσία εκπαιδευτικού Ε.Α.Ε. κρίνεται απαραίτητη τόσο για την ορθή εφαρμογή των προβλεπόμενων προσαρμογών όσο και για την αποφυγή πρακτικών που περιορίζουν την ειδική αγωγή αποκλειστικά σε παράταση χρόνου ή προφορική εξέταση, χωρίς ουσιαστική διαφοροποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

14. Έγκαιρη στελέχωση των δομών ΕΑΕ

Η εκπαιδευτική υποστήριξη των μαθητών πρέπει να ξεκινά από την πρώτη ημέρα του σχολικού έτους.

Προτείνεται:

- **Πρόσληψη** όλων των **αναπληρωτών ΕΑΕ από την Α' φάση,**
- Έγκαιρη τοποθέτηση σε Τμήματα Ένταξης, Παράλληλη Στήριξη και ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.,
- **Ενίσχυση των μόνιμων διορισμών στην ΕΑΕ,**
- Σταθερότητα προσωπικού στις δομές Ειδικής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης.

ΣΤ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ενταξιακή εκπαίδευση δεν μπορεί να στηρίζεται σε αποσπασματικές παρεμβάσεις ή αποκλειστικά σε αριθμητικά κριτήρια. Απαιτεί:

- Επιστημονικό και παιδαγωγικό σχεδιασμό,
- Συστηματική επιμόρφωση,
- Σταθερή στελέχωση,
- Θεσμική συνεργασία μέσω κοινής παιδαγωγικής αποτύπωσης της επίδοσης και συνδιαμόρφωσης της τελικής βαθμολογίας των μαθητών,
- συνεχή αξιολόγηση των εκπαιδευτικών πολιτικών,
- και ουσιαστική υποστήριξη όλων των μαθητών σε όλες τις σχολικές μονάδες.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η διασφάλιση ισότιμης εκπαιδευτικής υποστήριξης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ιδίως στο σύγχρονο Λύκειο όπου η επίδοση και στις τρεις τάξεις, η Τράπεζα Θεμάτων και η διαδικασία πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αυξάνουν σημαντικά τις απαιτήσεις σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Η ενίσχυση της παρουσίας εκπαιδευτικών όλων των κλάδων στις σχολικές μονάδες, η υποστήριξη των μαθητών στις Φυσικές Επιστήμες με εκπαιδευτικούς ΠΕ04, καθώς και η ουσιαστική συμμετοχή εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής στις διαδικασίες αξιολόγησης και εξέτασης των μαθητών, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για ένα πραγματικά δίκαιο και συμπεριληπτικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την πρωτοβουλία του Ι.Ε.Π. για την έναρξη διαλόγου σχετικά με την αναβάθμιση της Ειδικής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης και καταθέτει τις παραπάνω προτάσεις με στόχο τη διαμόρφωση ενός πιο δίκαιου, λειτουργικού και συμπεριληπτικού εκπαιδευτικού συστήματος για όλους τους μαθητές.

Με εκτίμηση

Το Διοικητικό Συμβούλιο Σ.Α.Κ.Ε.Α.

Η Πρόεδρος
Χριστίνα Παναγοπούλου

Η Γεν. Γραμματέας
Φωτίου Λάμπρου Αικατερίνη

